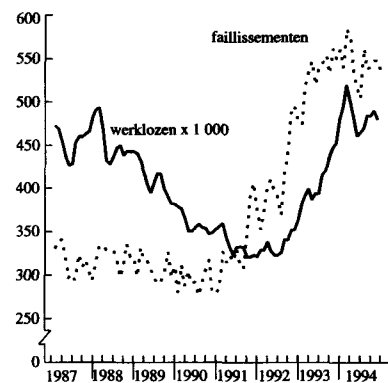

Conjunctuurbericht

Algemeen conjunctuurbeeld

Van de meeste indicatoren die in het Conjunctuurbericht zijn opgenomen, is de ontwikkeling gunstig. De stemming onder de industriële ondernemers is positief. De beoordeling van de orderpositie kent een stijgende tendens. Voor 1995 voorzien de ondernemers bovendien een forse toename van de investeringen. Het consumentenvertrouwen nam in januari toe. Het aantal faillissementen is in de laatste drie kwartalen van vorig jaar gedaald. De stijging van de consumentenprijzen blijft beperkt. De prijzen van de afzet en het verbruik van de industrie lopen daarentegen op. De arbeidsmarkt blijft een punt van zorg. De ontwikkeling wordt gekenmerkt door een stagnerende werkgelegenheid waardoor de werkloosheid niet daalt. De ontwikkeling van het aantal vacatures is daarentegen hoopgevend. In het derde kwartaal van vorig jaar kwam er een einde aan de jarenlange dalende tendens.

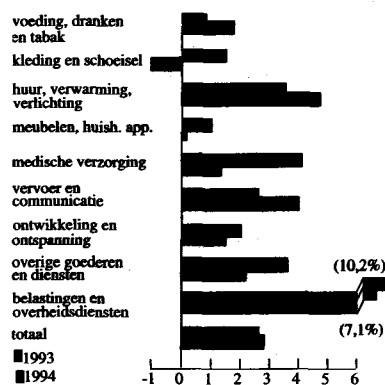
Figuur 1. Geregistreerde werkloosheid en faillissementen, 3-maandsgemiddelden

Inflatie

De consumentenprijsindex was in december vorig jaar 2,6% hoger dan een jaar eerder. Over 1994 als geheel kwam de inflatie uit op 2,7%. Van de onderscheiden groepen kende de categorie consumptiegebonden belastingen en overheidsdiensten vorig jaar de grootste stijging (7,1%). Door het relatief geringe aandeel van deze groep in de totale gezinsconsumptie, bleef de bijdrage aan de inflatie beperkt tot 0,3%-punt. Voor de catego-

Figuur 2. Consumentenprijsindex, procentuele mutaties t.o.v. voorgaand jaar per artikelgroep

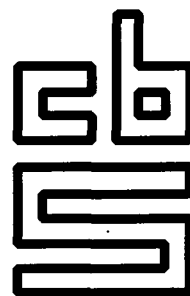

rie huur, verwarming en verlichting en voor de categorie vervoer en communicatie zijn de prijzen vorig jaar eveneens relatief fors gestegen (resp. 4,7% en 4,0%). Een uitzondering vormt de categorie kleding en schoeisel waar de prijsindex in vergelijking met 1993 iets is gedaald.

Kwakkelende arbeidsmarkt in 1994

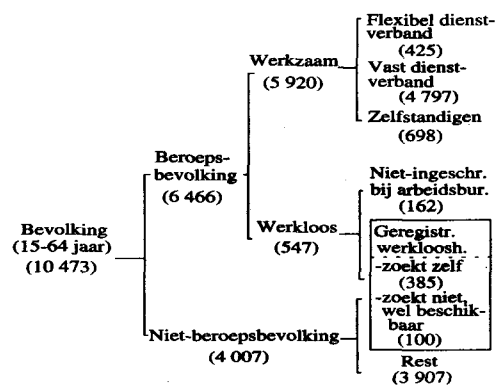
De ontwikkeling op de arbeidsmarkt werd verleden jaar gekenmerkt door een stagnerende werkgelegenheid en een oplopende werkloosheid. De totale beroepsbevolking is in 1994 met 60 duizend gestegen tot 6,5 mln. De werkzame beroepsbevolking is vorig jaar echter met 5 duizend gedaald tot 5,9 miljoen. Deze gegevens zijn ontleend aan de Enquête beroepsbevolking van het CBS. De werkzame beroepsbevolking bestaat uit mensen die per week minstens 12 uur werken. Na 1990 is de groei van de werkzame beroepsbevolking voortdurend afgenomen. In 1990 was de groei 167 duizend, in 1993 was dat 40 duizend. De kleine daling vorig jaar was de eerste die is gemeten sinds de Enquête beroepsbevolking in 1987 van start ging. De daling deed zich geheel voor bij werknemers met een vast dienstverband. Het aantal werknemers met een flexibel dienstverband (zoals uitzendkrachten en oproepkrachten) en het aantal zelfstandigen is vorig jaar toegenomen. De arbeidsparticipatie van vrouwen bleef in 1994 vrijwel gelijk. Tussen 1987 en 1993 liep de

participatie van vrouwen nog op van 37% tot 42%. De participatie van jongeren tot 25 jaar is vorig jaar afgenomen. De werkloze beroepsbevolking nam vorig jaar met 65 duizend toe tot gemiddeld bijna 550 duizend. Tot de werkloze beroepsbevolking behoren mensen die niet of minder dan 12 uur werken, maar actief op zoek zijn naar een baan van 12 uur of meer. Van de 550 duizend werklozen stonden er gemiddeld 385 duizend bij de arbeidsbureaus ingeschreven als werkloos. Bovendien waren er nog 100 duizend mensen bij een arbeidsbureau ingeschreven die niet zelf naar werk zochten, maar wel beschikbaar waren voor een baan van 12 uur of meer per week. Het totaal aantal geregistreerde werklozen kwam in 1994 uit op 485 duizend.

Dat zijn er 70 duizend meer dan een jaar eerder. De ontwikkeling in de loop van 1994, voor seizoeninvloeden gecorrigeerd, was als volgt. In het eerste kwartaal steeg de geregistreerde werkloosheid nog aanzienlijk. In april deed zich een omslag voor en begon de werkloosheid te dalen. In de tweede helft van het jaar stabiliseerde de werkloosheid. Het aantal geregistreerde werklozen schommelde toen tussen de 470 en 490 duizend. Het meest recente cijfer, over het vierde kwartaal van 1994, kwam uit op 480 duizend.

Figuur 3. Arbeidsmarkt 1994, x 1000

Kerngegevens recente ontwikkelingen, procentuele mutaties t.o.v. hetzelfde jaar daarvoor, tenzij anders aangegeven

	1987/91 gemidd.	1992	1993	1993				1994				Trend 2)	
				4e kw.	1e kw.	2e kw.	3e kw.	sept.	okt.	nov.	dec.		
VOLUMEGEGEVENS													
<i>Productie (Kwartaalrekeningen)</i>													
Bruto binnenlands produkt (m.p.)	3,0	1,3	0,4	0,3	2,2	2,2	2,0						I
Landbouw en visserij	4,1	1,1	5,4	5,1	2,6	-2,8	.						I+
Nijverheid	2,4	-0,7	-2,0	-0,9	1,6	4,0	.						I
Handel, hotel- en restaurantw., rep. bedr.	3,6	0,7	0,2	-0,9	3,0	0,8	.						I
Transport, opslag- en communicatiebedr.	4,8	5,3	1,7	1,5	4,0	3,1	.						I+
Overige dienstverlening (excl. overh.)	3,2	2,2	1,7	2,0	2,7	2,5	.						I+
Algemeen overheidsbestuur, enz.	1,0	0,9	0,6	0,6	1,6	1,1	.						I
<i>Productie (maandindicatoren)</i>													
Delfstoffenwinning	1	1	1	6	2	11	0	-5	10	-31	.	.	I
Industrie	3	-1	-2	-2	1	3	3	1	4	7	.	.	I+
Voedings- en genotmiddelenindustrie	3	-1	-2	-3	1	-1	1	-3	I
Textiel-, kleding- en lederindustrie	1	-7	-1	5	0	3	2	5	I+
Papier- en grafische industrie	3	0	-2	-3	2	1	2	2	I
Chemische industrie	2	-1	-2	1	2	6	5	2	I++
Rubber- en kunststofverw. industrie	6	0	-4	-4	-2	6	6	3	I+
Hout- en bouwmaterialenindustrie	2	1	-2	-3	0	5	7	6	6	.	.	.	I++
Basismetalenindustrie	0	0	0	2	3	6	I++
Elektrotechnische industrie	2	-1	-1	0	-1	4	4	0	I+
Rest metaal- en overige industrie	3	0	-6	-7	0	2	3	3	I
Openbare nutsbedrijven	2	1	2	4	2	6	3	I
Bouwnijverheid	.	-2	-5	-6	-5	3	5	1	4	.	.	.	I
<i>Consumptie</i>													
Binnenlandse gezinsconsumptie	3	3	1	0	3	2	1	2	0	.	.	.	I
Voedings- en genotmiddelen	2	1	0	0	1	0	3	4	-2	.	.	.	I
Duurzame consumptiegoederen	4	2	-2	-4	4	0	-3	2	-3	.	.	.	I
Overige goederen en diensten	3	3	2	2	3	2	2	2	2	.	.	.	I+
<i>Investerings in vaste activa</i>													
Bruto investeringen, totaal	2	1	-2	-8	2	4	I
Bedrijven	2	1	-2	-9	2	3	I
Overheid	3	5	-3	-3	0	4	I
<i>Buitenlandse handel (goederen)</i>													
Invoer	6	2	-1	-1	8	3	I+
Uitvoer	6	3	1	4	9	5	I++
<i>BBP internationaal</i>													
Verenigde Staten	2,0	2,3	3,1	3,1	3,7	4,1	4,5	I+
Duitsland	3,9	1,4	-1,7	-0,5	1,7	2,3	2,5	I
Verenigd Koninkrijk	2,0	-0,5	2,1	2,9	3,1	4,0	4,0	I+
Japan	4,9	1,2	-0,1	-0,8	-0,4	0,4	1,1	I
PRUJZEN													
Consumentenprijsindex	.	3,2	2,6	2,7	3,0	2,9	2,7	2,7	2,8	2,5	2,6	.	I+
<i>Productenprijzen industrie</i>													
Afzet	.	-1,2	-1,8	-1,4	-0,8	-0,1	0,9	1,4	2,1	2,5	.	.	I
Verbruik	.	-3,1	-3,6	-2,7	-1,3	1,1	2,5	3,8	4,1	4,3	.	.	I
Aardolie, North Sea Brent (in \$ per barrel)	19,00	19,32	17,24	15,42	13,74	15,97	17,08	16,29	16,58	17,07	16,17	.	-I
<i>Regelingslozen</i>													
Particuliere bedrijven	1,8	4,3	3,2	2,8	2,4	1,7	1,3	1,3	1,2	1,2	1,3	.	I
Overheid	2,0	3,2	2,5	2,4	1,6	1,2	0,9	0,8	0,0	0,0	0,0	.	I
Gepremieerde en gesubsidieerde sector	2,1	4,0	3,7	2,8	2,6	0,4	0,4	0,2	0,2	0,2	0,2	.	I
<i>Wisselkoersen (in gld.)</i>													
Amerikaanse dollar (1)	1,96	1,76	1,86	1,89	1,93	1,87	1,75	1,74	1,70	1,73	1,76	.	I
Duitse mark (1)	1,127	1,126	1,123	1,122	1,122	1,122	1,122	1,121	1,120	1,121	1,120	.	I
Engelse pond (1)	3,37	3,10	2,79	2,82	2,88	2,81	2,72	2,72	2,74	2,74	2,75	.	I
Japane yen (100)	1,43	1,39	1,68	1,74	1,80	1,81	1,77	1,76	1,73	1,76	1,76	.	I++
OVERIGE INDICATOREN													
Consumentenvertrouwen 1) (in %)	1	-14	-22	-23	-16	-9	1	6	-3	-2	-8	.	
Economisch klimaat	-4	-36	-50	-47	-36	-19	3	16	1	0	-8	.	
Koopbereidheid	5	1	-4	-8	-3	-2	0	-1	-5	-4	-7	.	
Koersindex voor aandelen, algemeen	4	5	16	36	37	25	14	13	5	3	1	.	I++
Uitgesproken faillissementen	-2	24	27	12	13	-1	-3	-6	-6	4	-18	.	I
<i>Conjunctuurtest</i>													
Industrie													
Beoordeling orderpositie 1) (in %)	-7	-16	-22	-22	-12	-9	-4	-3	-4	-1	.	.	
Orderpositie (4e kw. 1993=100)	116	115	102	100	102	104	104	104	103	103	.	.	I
Bezettingsgraad (in %)	85	83	81	80	83	83	85	I+
Zakelijke dienstverlening													
Beoordeling orderpositie 1) (in %)													
Computer servicebureaus		-36	-26	5	8	-14	-20	
Ingenieurs- en architectenbur.		-11	-21	-29	-25	-17	-13	
Economische adviesbureaus		-12	-14	-13	-8	-8	5	
Arbeidsmarkt													
Aantal banen van werknemers (x 1000)	5206	5549	5554	5499	5537	5607	I
Aantal vacatures (x 1000)		67	39	33	43	42	39	-I
Geregistreerde werklozen 3) (x 1000)		336	415	453	520	461	484	484	490	480	.	.	I++
Idem, in % van de totale beroepsbevolking		5,3	6,5	7,1	8,1	7,2	7,6	7,6	7,6	7,4	.	.	I++
Aantal werkloosheidsuitkeringen (x 1000)		587	664	712	778	742	756	763	762	770	.	.	I++
Aantal uren uitzendkrachten		-6	-10	-12	-1	14	27	I++
Geld en krediet													
Spaartegoeden	5,7			2,8	3,2	3,2	3,3	3,4	1,9	1,9	.	.	I+
Binnenlandse liquiditeitsmassa	8	6	7	6	7	5	4	4	3	.	.	.	I++

1) Saldo van positieve en negatieve antwoorden in procenten van het totaal; 2) Trend: procentuele jaarmutatie van het meest recente voortschrijdende 12-maands gemiddelde; -1: kleiner dan -5%; -I: tussen -5% en -2%; I: tussen -2% en +2%; I+: tussen 2% en 5%; I++: groter dan 5%. 3) Driemaandsgemiddelden opgenomen onder de middelste maand. De gegevens zijn niet voor het seizoen gecorrigeerd; 4) Reeksbreuk; .: gegevens nog niet beschikbaar.